

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

« Η Θυσία
του Αβραάμ »

ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟ ΘΕΑΤΡΟ

Στο θεατρικό ρεπερτόριο υπάρχουν έργα που βρίσκονται στο «πρώτο ράφι», που παίζονται συχνά. Δεν είναι κατ' ανάγκη σύγχρονα. Μπορεί να είναι από όλο το διαχρονικό φάσμα της παγκόσμιας δραματουργίας, αρκεί να «περπατούν» σήμερα, να έχουν μέσα τους κάτι που έκδηλα θα ενδιαφέρει το σημερινό θεατή. Υπάρχουν όμως πολλά αξιόλογα έργα, τα οποία σπάνια παίζονται και που σάμπως να έμειναν στο «πίσω ράφι». Οχι τυχαία. Στον κόσμο της τέχνης ο χρόνος ποτέ δεν λειτουργεί τυχαία. Ίσως, ανεξάρτητα από την απόλυτη τους αξία (αν αυτή είναι ποτέ δυνατό να μετρηθεί) να μην περιέχουν απαντήσεις στο σημερινό ερωτηματολόγιο. Συνεπώς, για να απλώνει το χέρι του ο καλλιτέχνης στο «πίσω ράφι» πρέπει να έχει τα κίνητρα του. Πρέπει να κυριαρχηθεί από κάποια ισχυρή ιδέα για τη δική του ιδεολογική ερμηνεία του έργου, από κάποιο σαφές σχέδιο για μια πρωτότυπη μορφή παρουσίασης του.

Περιμέναμε, λοιπόν, ότι τέτοια κίνητρα θα έπρεπε να έχει και ο σκηνοθέτης Φώτος Φωτιάδης για να διαλέξει «Τη θυσία του Αβραάμ». Τι γίνεται όμως στην πραγματικότητα; Αυτό που παρουσιάζεται στη σκηνή δεν φαίνεται να φέρει τη σφραγίδα μιας ξεκάθαρης σκηνοθετικής αντίληψης του έργου, είναι σάμπως ο σκηνοθέτης να μην το έχει προλογίσει, ούτε με την εξήγηση της ιστορικής του υπόστασης, ούτε με την ανάλυση του κάθε συγκεκριμένου ρόλου και ο κάθε ηθοποιός παίζει το ρόλο του κατά την επαγγελματική του συνήθεια. Ετσι η Νανά Γεωργίου βλέπει μπροστά της τους μονόλογους της Σάρας, της μητέρας που χάνει το μονάκριβο της γιο και παίζει ανάλογα.

Η Γιόρια Λαμπροπούλου παίζει το ρόλο του παιδιού και τον παίζει κάνοντας την παιδική φωνή, το παιδικό προσωπάκι κλπ. Δεν φαίνεται να τους βαραίνουν καθόλου οι οδηγίες του σκηνοθέτη. Οι ηθοποιοί είναι ελεύθεροι να κάνουν ό,τι θέλουν. Η Νανά Γεωργίου νοιώθει, φυσικά, πιο άνετα. Ο στόχος της είναι αρκετά απλός για μια καλή ηθοποιό με μεγάλη πείρα. Η Γιόρια Λαμπροπούλου, δικαιολογημένα, γυρεύει διέξοδο σε κάποιο μανιερισμό και φαίνεται να έχει για πρότυπό της τις απεικονίσεις αγγέλων.

Και το απονήρευτο (ναιίβ) συναισθηματικό διάβασμα με σωστή απόδοση της ωραίας γλώσσας του κειμένου και ο εξεζητημένος μανιερισμός σε στυλ μεσαιωνικής θρησκευτικής ζωγραφικής είναι από «εκείνες τις ιδέες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση της ερμηνείας του έργου. Αλλά ο ίδιος ο Φώτος Φωτιάδης, στο ρόλο του Αβραάμ, μένει εντελώς ανεπηρέαστος από το ύψος των συνεργατών του και παίζει με υπερτονισμένο ψυχονατουραλιστικό τρόπο. Εκτός από το ότι το παίξιμο του είναι εξωτερικό εννοεί την ύπαρξη μεγάλου ψυχολογικού βάθους στο ρόλο του. Είναι δυνατό να βλέπουμε σήμερα ένα τέτοιο ήρωα, ένα τέτοιο έργο σαν ψυχολογικό;

Όπως οι εικόνες δεν χρειάζονται προοπτική, συμβολίζοντας και όχι απεικονίζοντας νατουραλιστικά το περιεχόμενό τους, έτσι και ένα τέτοιο έργο - και το είδος στο οποίο ανήκει, εκείνο του θρησκευτικού μυστηρίου, δεν χρειάζεται ψυχολογισμό για να περιγράψει τους ήρωες του.

Η στυλιστική του δραματουργικού είδους των θρησκευτικών μυστηρίων είναι επίπεδη, χωρίς ψυχολογική προοπτική. Η δύναμη της πολλαπλής επανάληψης των συναισθημάτων, που προκαλούν τα αιώνια γνωστά θρησκευτικά σύμβολα. (Παράδειγμα η συγκίνηση που νοιώθουμε στις εκκλησιαστικές παρουσιάσεις των παθών κάθε χρόνο).

Το ύφος του Φωτιάδη ηθοποιού δεν κυριάρχησε σαν βασική ιδέα σ' αυτή την εκλεκτική παράσταση. Το μόνο στοιχείο που του ταιριάζει απόλυτα είναι ο Αγγελος (Τσιάκκας), μορφή δημιουργημένη χωρίς αίσθημα σκηνικής αφαίρεσης. Η σκηνική αφαίρεση, που πιστεύουμε θα έπρεπε να ήταν ο απαραίτητος όρος της παράστασης, σπάζει από τον σκηνοθέτη όταν ο Αβραάμ και ο Ισαάκ, στην κορυφαία συμβολική στιγμή του έργου, την ώρα του ανεβάσματος στο βουνό για τη θυσία, ξαφνικά κατεβαίνουν από τη σκηνή και διασχίζουν την αίθουσα περνώντας μέσα από τους θεατές.

Τα σκηνικά του Αγγελου Αγγελή αποτελούν κι αυτά ένα στυλιστικό μωσαϊκό. Ενω ο βωμός και το σκαμνί του Αγγέλου, του πρώτου μέρους και το δέντρο του δεύτερου μέρους έχουν μια απλοικότητα, το βουνό είναι ξαφνικά πολύ μοντέρνο.